

دارالفنون

ادبى افكار و فلسفہ

فلسفہ ، اجتماعيات ، تاريخ ، جغرافيا ، ادبيات

ابكى آبدہ بر نشر اولنور

مندرجات

فلسفہ اصطلاحلى	.....	فہليل نعمۃ اللہ
ابتدائى ذہنيت	.....	" "
فارابى نك خلفلى	.....	ازميرلى اسماعيل مھمى
روصونك تربيه پرہ نسيپلىرى	.....	اسماعيل مھمى
بھرى بيلكىنك پرہ نسيپلىرينہ مدخل	.....	اورخانہ مھمى

روصونك تربيه پره نسيپلري

روصو تربيه ايچون برطاقم پره نسيپلر قبول ايتمشدر . روصو بو پره نسيپلريني ضروري فكر لر كي مدافعه ايتمشدر . آنجق روصونك تربيه پره نسيپلري علم و منطق حضورنده آيري آيري ادعا و قبول ايديله بيله جك كي تام و اتصاليه فكر لر دن عبارت دكلدر . ذاتاً روصو بو پره نسيپلري آيري آيري ايجاد و قبول ايتمش و آيري آيري تشهير و مدافعه ايتمش دكلدر . روصونك بوتون تربيه پره نسيپلري داها بويوك بر پره نسيپك ، يعنى بر تكامل تلقيسنك ، بر حيات فلسفه سنك ضروري نتيجه لريدر . روصو تربيه پره نسيپلريني مجرد ذكاسيله آيري آيري تدقيق و تحليل ايده رك وجوده كتير مه مش ، بلكه اولاً « حيات و تكامل » مسئله سي حقنده بر فيلسوف صفتيله اور يثينال بر كوروش طرزي ائده ايتد كدن صو كرا پره نسيپلريني بو كوروش طر زندن چيقار مشدر . اونك ايچون روصونك تربيه پره نسيپلري فلسفه سنك تربيه عالمنه قدار طبيعي صورته انكشافندن و فلسفه سنك منطقي نتيجه لرندن باشقا بر شي دكلدر ... شو حالده روصونك تربيه پره نسيپلريني آ كلامق ايچون بو پره نسيپلري آيري آيري نظر قته آلمايوب اولاً بوتون پره نسيپلرينك وارديني اور يثينال تكامل تلقيسي نظر دقته آلمق لازم كليز . اوندن صو كرا بو پره نسيپلرك نه صورته ظهور وانكشاف ايتديكني كورمك قولايلاشير . شيمدي بو اور يثينال كوروش طر زيني خاطر لايالم : روصو ايچون حقيقي يعنى ثابت و ضروري اولان ، انسانلرك كيفنه ، آرزوسنه و اراده سنه تابع اولمايان شي ، طبيعي حياتدر . طبيعي حيات طبيعتك ائندن چيقديني كي اولان حياتدر . يا خود بوتون اجتماعي ، مدني تاثير لر دن ، قيمت لر دن ، اعتيادلر دن ، اجتماعي ذهني تدن صويولمش اولان بر انسانك حياتي دز . روصويه كوره حياتك معناسني ، قيمتي طاشيدان حریت ، معصوميت ، سعادت و صفلري يالكز بو طبيعت حالنده واردر . اجتماعي انسان مجرم و كناهكاردر . شونك ايچون كه بوايلك طبيعتني ترك ايتمش ، طبيعي اولمايان بر جمعيتك حياتنه كير مشدر . بونكه برابر اجتماعي انسان ايچون قوتولوش امكاني ينه واردر . بوايكان جمعيت حياتي براقوب طبيعت حياتنه دونمك دكلدر . بوايكان جمعيت حياتي قبول ايتمكه برابر ، بو حياتي طبيعتله شديرمكدر . جمعيت حياتي طبيعتله شديرمك ايچون جمعيت حالي طبيعت حياتنك شرط ليله بر لشديرمك لازم كليز .

اوزمان جمعیت طبیعتك كندیسی اولماقلا برابر غیر طبیعیلکدن قوتولمش، بر نوع طبیعت حالنه کلش اولور . شو تقدیرجه جمعیتلر ایچون طبیعی برتکاملک کوکی مدنیتده دکل ، طبیعتده در . جمعیت ایچون اورنك مدنی دکل ، ابتدائی آدام در . جمعیتك بوتون مقدراتی بو کوکک مقدراتنه باغلیدر . اکر بو کوکک صاغلام دکلسه اونك اوزرینه آشیلانان اجتماعی حیاتده چور و کدر . اکر بو جمعیت آشیسی کوکک طبیعتنه او یغون بر صورتده یاشامایورسه ینه قورومايه محکومدر . او حالده بوتون مسئله شودر : جمعیتی طبیعتده آشیلا یارق یکی بر جانلی نوع وجوده کتیرمک . بو موجود نه یالکیز باشنه طبیعتك كندیسندن عبارتدر ، نه ده بو طبیعتك بوس بوتون غیر یسیدر . بلکه ایلك طبیعت حالنده قالمغله برابر ینه بر نوع طبیعی موجوددر . روصونك اجتماعی فلسفه سنی بو آشی خیالیله افاده ایتمک ممکن اولدیغنی اولجه سویلشدم . شیمدی بوتلوقیه کوره تربیه نك فلسفه سی نه اولاییلیر ؟ اولا یابانی یی یتشدرمک . صو کرا بو یابانی نك اوزرینه یابانی نسنی نه مه جک وبونسکک اُک اساسلی اولان ضرورتلرینی محافظه ایدمه جک اولان اهلی یی وورمق و بو اهلی یی یتشدرمک . بنجه روصونك تربیه پرنسپلرینی ایجه آ کلامق ایچون ذهنی بو آشی خیالندن اوزا قلاشدرمق لازم کلیر . شیمدی بو خیالک بو پرنسپلری ناصل دوغوردیغنی کوره لم .

اولا بو کوکک نه در ؟ چو جوغک هنوز اجتماعيله شمه مش اولان حیاتی ، حیوانی وارلغی در . ایشته تربیه ایچون مهم اولان تملم بودر . چونکه آصیل تربیه دیدیکمز اجتماعی انشا آت . بوتلم اوزرنده اولاجقدر . بو اجتماعی اثرک بوتون مقدراتی اونی طاشدیاجق اولان تملک کنیشلککنه ، صاغلاملغنه باغلی قالا جقدر . تربیه بناسی چور وک تمل اوزرینه قورولمق ایسته نیلکجه ییقلا جقدر . تهلهک بنانک بو یوکلی نسبتنده چوق اولاجقدر . ایشته ژان ژاق روصونك پداغوجیاسی هپ بو حدس اوزرنده چالیشیور و روصو ایلك مهم حقیقتی اورتایه آتیور : « چو جو قلغی هیچ طانیمایورلر . چو جو قلمر حقندکی یا کلش فیکر لر اوزرنده یورودو کجه یوللرینی قایب ایدیورلر . » [۱] دیور . موفق اولمق لازم کلن آشی ایچون هرشیدن اول بو یابانی یی ایجه طانیق لازمدر . روصو انسانلری چو جو قلمری طانیمایه دعوت ایدیور : « طلبه کزی غایت ایی تدقیق ایتمکه ایسه باشلا ییکز . چونکه شبهه سز اونلری هیچ طانیمایورسکیز . » [۲] طبیعتی تدقیق ایدیور و اونك چیزدیکی

[۱] Emile, préface, VI.

[۲] Emile, préface, VI.

یولی تعقیب ایدیکنز . « [۱] دیور . « بصیرت صاحبی اولان انسان طبیعتی اوزون اوزادییه تجسس ایدر . طلبه سنه ایلك سوزی سویله مه دن اول اونی ایجه تدقیق ایدر . « [۲] فقط چوجوغی طانیمایه نه دن لزوم واردر؟ .. چوجوغه موافق اولان معنوی ره ژیمی بیلیمک ایچون لزوم واردر . « [۳] اکر نه یایمق لازم کلدیکنی بیلیمه دن اول حرکتیه باشلارسا کز کلیشی کوزل چالیشمش اولورسکنز . بو حال آلدانما کزه سبب اولاجغندن رجعت مجبوریتنده قالیرسکنز . « [۴] روصو بو طبیعتی بویوک بر قوتله سه زیور . هیچ اولمازسه اونک نه اولمادیغنی طلاقته سویله یور : چوجوغک طبیعتی بویوک انسانک طبیعتی دکدر . « حال بوکه اک عقلیلر بیله اوکره نیلمه سنده بویوک انسانلر ایچون اهمیت اولان شیلرله اوغراشیورلرده چوجوقلرک اوکره نیله جکلری شیلری دوشونمه یورلر . چونکه بو آداملر چوجوغی بویوک انسان کبی نظر اعتباره آلیورلر . حال بوکه چوجوق بویوک بر انسان اولمادن اول نه در بونی دوشونمه یورلر ... « [۵] چوجوق بویوک انسانک اوفاق نمونه سی دکدر . چوجوق نوعنده منفرد بر مخلوقدر . چوجوقلرک کندیسنه مخصوص دهاسی واردر . « اشیا عالمنده انسانلغک ناصل بر موقعی وارسه انسان حیاتی عالمنده ده چوجوغک اویله بر موقعی واردر . آدامی بالذات آدام اوزرنده مطالعه ایتمک لازم اولدیغنی کبی ، چوجوغی ده بالذات چوجوق اوزرنده مطالعه ایتمک لازمدر . « [۷] او حالده چوجوقلرک تربیه سنک حقیقی غایه سنی آدام اورنکنده آرامق دوغری دکدر . بو غایه چوجوقده چوجوقلغک تکمیلی در . « [۸] روصونک اک چوق اهمیت ویردیکی تدقیق موضوعی بودر . روصو قولاندیغنی اصول تمامیه موهوم وسقط بیله اولسه مشاهده لرندن دائماً استفاده ایدیله جکنه ، یاپماسی ایجاب ایدن شیلری غایت فنا کورمش اولسه بیله اوزرنده چالیشیلماسی لازم کن موضوعی غایت ای کوردیکنه قاعددر . « [۹] ایشته روصو بوبله

[۱] Emile, préface. 15.

[۲] Emile, p. 78.

[۳] Emile, p. 78.

[۴] Emile, p. 78.

[۵] Emile, préface, VI.

[۶] Emile, p. 98.

[۷] Emile, p. 58.

[۸] Emile, p. 78.

[۹] Emile, préface, VI

دوشونهرک چوجوقلغك هم شأنتنی هم ده اصلیتنی اعلان ایدیور. چوجوقلق حقنده یابانجی، قابا، سقط فکرلری قالدیریور. یرینه ذهنلری چوجوقلق شأنتنه چه ویرن ادعالر قویور. بونك نتیجه سنده پداغوجیائی تفکرلره صرف ذهنه، صرف عقیده لره استناد ایتمکدن عبارت اولان انفسی و عنعنوی ماهیت خارجنده، چوجوغه، چوجوقلق حالنه، اشیایه استناد ایتمکدن عبارت شأنتجی بر تمایل ویریور. دیمك که روصو رونه سانسدن، حتی اسکی زمانلردن بری موجود اولان پداغوجیائی تفکرلری، متافیزیکی، دینی، ادبی ماهیتدن قورتاروب اوکا فیزیولوژیائی و پسیقپولوژیائی بر پداغوجیانك آفاقی و تجربی حمله سنی ویریور. بو اعتبار ایله درکه روصو یکی پداغوجیانك ایلك بانسیدر. روصو مونته نی ورا بله کبی قاعده لرینی نصی بر صورتده توصیه ایتیهور، قاعده لرینی ومبدألرینی اشیانك طبیعتندن چیقارمق ایسته یور، هیچ اولمازسه بویله اولماسنی وبویله یاپیلما سنی ایسته یور. روصوده رونه سانس دورندن بری خارجی هیچ بر شیئه استناد ایتمین، یالکز اجتماعی تمایللرک، حیاتی ضرورتلرک ادبی، منطقی صورتده تشهیرندن عبارت قالان تربیه اصوللرینك چوجوقلرک حیات و طبیعتندن عبارت بر شأنتنه استناد ایتدیرمه یه چالیشمق یکیلکی واردر. روصو نه میلده چوجوقلری تدقیق ایتمك صنعتنه دائر بر اثر احتیاجنی صراحة اعلان ایدیور، دیورکه: « ایسته ردم که مدقق بر انسان چیقوبده بزه چوجوقلری تدقیق ایتمك صنعتنه دائر بر کتاب یازسین. بو صنعتك اوکره نیلمه سنده کی اهمیت پک زیاده در. بابالر و حوجالر بو صنعتك هنوز مبادیسنی بیلمه یورلر. » [۱] نه میل بویله بر کتاب می در؟ محقق اولان برشی وارسه شودر: نه میل چوجوقلق حیاتنك بر اینجیلی در. بو اینجیله کوره چوجوقلق کمال یاشی ایچون بر مدخل دکل، بلکه حیاتك مستقل بر دوری در. [۲]

شیمدی روصونك تربیه پره نسیپلرینی تدقیق ایدلم. کندمجه بو پره نسیپلری بش فکر اطرافنده طوپلایورم. بونلر حریت، ضرورت، تدریج یاخود تکامل، آهنك یاخود موازنه، اجتماعیه شدیرمك فکرلریدر. روصو پداغوجیاسنی عقلی برنظامه و منطقی بر تقسیمه کوره یارمادیغی ایچون بو پره نسیپلری اثرنده منتظم بر صورتده بولمق ممکن دکلدیر. اساساً روصونك فلسفه سنده کی پره نسیپلر دائماً قطعیتله تشهیر ایدیلن ریاضی دستورلر کبی دکل، داها زیاده استقامت لر و تمایل لر ماهیتنده در. بو پره نسیپلرک داها آزال تیماسی ده ممکندر.

[۱] Emile, p.222.

[۲] Höffding, Jean-Jacques Rousseau et sa philosophie, p. 99.

بو صورتله روصونك تربيه پره نسيپلری كيت كیده حریت فیکرینه انقلاب ایدر که بو صورتله آرتق فلسفه سنه کیرلمش اولور .

حریت پره نسيپي

چوجوقده چوجوقلق حالنی ناصل انکشاف ایتدیرمه لی در؟ اولا بو چوجوقلق حالنك نهدن عبارت اولدیغنی دوشونه لم . چوجوونك حیاتی نوعنده منفرددر . بو حیاتك کندیسنه مخصوص قوتلری ، تمایللری ، برسوق طبیعیسی واردر . چوجوق طبیعتیه قیلمیلامق ، باقمق ، اوینامق ، طوتمق ، قیرمق ، سورونمك ، باغیرمق . . . ایسنه ر . بو حرکتلری فیزیولوژیائی طبیعتنك ایجابیدر . ایشته روصونك سربستجه انکشاف ایتمه سنی ایسته دیکی طبیعت بودر . بصیرت صاحبی بر انسان طبیعتی اوزون اوزادی یه تجسس ایدر . طلبه سنه ایلك سوزی سویله مه دن اونى ایجه تدقیق ایدر . سعجه سنك توخومنی بوتون حریتیه انکشافده سربست براقیر . [۱] حیاتك بو قوتلری نشوونما ایچون یالکیز سربستلکه محتاجدرلر . نشوونما و تکمیل استعدادلرینی برلکده طاشیرلر . خارجی بر یاردمه محتاج دکلدرلر . اوحالده بو طبیعته قارشى یاپیلاجق شی ساده جه حرمت و محبتدر . « چوجوقلغه حرمت ایدیکیز و اونك حقنده ای یاخود کوتو بر حکم ویرمك خصوصنده عجله ایته ییکیز . » [۲] « چوجوقلغنی سهویکیز ، اویونلرینی ، حظلرینی و کوزل سوق طبیعلرینی حمایه ایدیکیز . » [۲] « یالکیز باشنه چالیشمق ایسته یین وانسانك مداخله سیله ایشنی ترك ایدن طبیعتی هر خصوصده خدمتنده سربست براقیکیز . » [۳] « طبیعتك قاعده سنی بوزمامالیدر . بو قاعده یی دوزه لته ییم دیرکن طبیعتك اثرینی بوزمق و خدمتلرینك تأثیرینه مانع اولمق ته لکه سنی دوشومه لیدر . » [۴] « طبیعتك یرینه کندیکیز حرکته کله دن اول طبیعتی حرکتنده سربست براقیکیز . چونکه عملیه لرینی بوزمق قورقوسی واردر . » [۵] فقط طبیعته اویمق نیچین دوغری اولور؟ چونکه طبیعت خطا ایشله مز . « ایلك اشتهالرمزك آحجق نفسمزی ته لکه یه قویمق شرطیه تسکین ایدیه جك کبی ساقات اولدیغنه کیمسه بی

[۱] Emile, p. 78.

[۲] Emile, p. 96.

[۳] Emile, p. 57.

[۴] Emile. p. 130.

[۵] Emile, p. 16.

اقناع ایدمهز . اکر بویله اولسایدی بشر نوعی داها کندیسنی محافظه ایچون نه یایمق لازم کلدیکنی اوکره نمهدن اول یوز کره محو اولمش بولونوردی . « [۱] چوجوقده کی بوتون قوتلرک اثری چوجوغک حیاتی قورومقدر . بو حیاتی قورومق ایچون نه لازمه . طبیعت اوننی ویرمشدر . طبیعت اینی در . طبیعت کندی نوعندن مکمل بر حیات در . برچوق حرکتلر ، وظیفه لر واردرکه طبیعت اونلری یالکیز باشنه و قصورسزجه یاپار . طبیعت بو ایشلری کورمک ایچون انسانلرک یاردیمنه محتاج دکدر . چوجوقلر بر چوق شیلری کندی کندیلرینه اوکره نیرلر . مثلاً چوجوقلره یورومه نی اوکره تمک بودالاجه بر حرکتدر . چوجوقلر یورومه نی کندی کندیلرینه اوکره ندکلری زمان داها ای یورورلر . بر طاقم انسانلر واردرکه یورومه نی فنا بر صورتده اوکره ندکلری ایچون بوتون عمرلرنده اینی یورومکدن محروم قالمشدر . . . [۲] بوسربست انکشافک حقیقی نمونه سی حیوانلردر . حیوان طبیعتک فعالیتییه وخارجدن هیچ برکیسه نك مداخلاه سنه محتاج اولمقسزین انکشاف ایدیور . حیوانک حیاتی کندیسنه کافی کلیور . روصونک طلبه سنه یاشاتمق ایسته دیکی حیات حیوانک حیاتیدر . روصونک طلبه سی ده حیوانلر کی بو حیات طرزندن استفاده ایده جکدر . روصو بومقصدی کیزلهمه یور . [۳] شو تقدیرجه چوجوق طبیعتک یعنی کندی طبیعتک طلبه سی اولاجقدر .

ضرورت پره نسيپي

چوجوغک طبیعتی یالکیز کندی کندینه تابع دکدر . بو طبیعت خارجنده داها کنیش بر طبیعت عالمی واردر . چوجوق بو کنیش طبیعتله دائمی صورتده تماسده در . بوتماسلری یاشاماسی ایچون لازمدر . حال وکه بو عالم قوتلری ، حدودلری ، معینیتلری اولان بر موجوددر . طبیعتک بوتون بو موجودلری چوجوقدن داها قوتلی واکا حاکمدر . بوتون جانلی موجودلر بر صورتله انکشاف ایتک استعدادنده اولمغله برابر طبیعتک ضرورتلرینه ده قبول ایتیه مجبوردرلر والا یاشایامازلر . چوجوقلرده طبیعتک ضرورتلرینه دویمالیدر . چوجوق « طبیعتک انسانک مغرور باشنه قوندینی سرت بویوندوروغی ، انسانلرک و

[۱] Emile, p. 96.

[۲] Emile, p. 126.

[۳] Emile, p. 55.

[۴] Emile, p. 27.

استبداد لرینك دكل ، اشياده کی ضرورتلرک بو آغیر بویوندوروغنی ایرکندن دویمالیدر، [۱] شو حاله کوره حریت دائما نشئهلی بر کیفیت دکدر . حریتک ضررلری ، آجیلری ده واردر . حال بوکه الم ، اضطراب طبیعتدن خارج بر شی دکدر ، طبیعتک ایچنده در . الم و اضطراب چکمک طبیعتک کندیسی در . « طبیعت چوجوغنی دائمی صورته چالیشدیرر . طبیعت چوجوقلرک مزاجنی دورلو اذیتلرله سرتله شدیرر ، اونلره زحمت و الم نه اولدیغنی ایرکندن اوکره تیر . [۲] « اشبانک ضرورتلرینه صبرلیجه قاتلانمق انسانک طبیعتی اقتضاسندن در . » [۳] « انسانک قدری هر زمان الم چکمکدر . نفسنی محافظه ایتمک اهتامی بیله زحمته باغلیدر . » [۴] « هیچ بر موجود ایچون کندی طبیعتی خارجنده حقیقی بر سعادت ممکن اولاییله جکینی دوشونورمیسکمز ؟ شو حالده انسانی نوعنک بوتون عذابلرندن معاف قیلماینی ایسته مک کندی بنیه سندن آیرمق دکلی در؟ .. » [۵] او حالده چوجوغنک انسانلقدن چیقماسی ایچون حریتنک نتیجه لرینی ادراکده سربست براقیلماسی لازمدر . تربیه نک غایه سی اولان طبیعی ومسعود حیاتی بو ضرورتلر خارجنده دوشونمه مک لازمدر . « الم چکمک ایلك اوکره نه جکی و بیلمه یه اک چوق محتاج اولاجنی شیدر . » [۶] بوم بوسبوتون تعویضسزده قالماز . چونکه « حریتک نعمتی بر چوق یارالرک تعویضی در . » [۷] « طلبه مه تأمین ایتدیکم حریت اونی معروض براقدیغ اوفاق تفک راحتسز لقلره قارشى بویوک بر تضمین در . » [۸] شو حالده چوجوقده طبیعتک سربستجه نشوونماسی کافی دکل ، بو طبیعی نشوونمانک طبیعی فعالیتنک مرادفلری اولان الم چیچکلرینی طوپلاماسی ده لازمدر . چوجوغنی طبیعی فعالیتنک طبیعی عکس العمللرینی ادراکده سربست براقالیدر . روصونک آکلایشنه کوره چوجوغنک انکشافی غیر معین ، غیر محدود مطلق برانکشاف دکدر . بوانکشاف خارجی محیطک قوتی ومعینیتلریله مقیددر . جانلی موجودک

[۱] Emile, p. 74.

[۲] Emile, p. 15.

[۳] Emile, p. 74.

[۴] Emile, p. 16.

[۵] Emile, p. 68.

[۶] Emile, p. 55.

[۷] Emile, p. 56.

[۸] Emile, p. 68.

[۹] Emile p. 63.

انكشافنده حدود سزلق يوقدر . مطلق بر حریت امكان سزلقدر . غايه مقيد بر حریتدر :
 « ای انسان ! وارلغك كندی ایچكده قالسین . اوزمان آرتق محتاج اولماز سك . موجودلر
 سلسله سنده طبیعتك سكا كوسته ردیكى یرده قال ، سنی اورادن هیچ برشی چیقاراماز .
 ضرورتك خشین قانونه قارشى كله ، واللهمك وارلغنی اوزاتمق ویا بمق ایچون دكل ، بلكه
 دیله دیكى قدار و دیله دیكى كبی محافظه ایتك ایچون ویردیكى قوتلری ضرورت قانونه مقاومت
 آرزو سیله تو كتمه ... » [۱] « روزكاره قارشى كیتك ایسته نجه وواط ایدیلیر . فقط
 ده كز سرت اولوب ده اولدیغنی یرده قالمق ایسته نجه ده میر آتیلیر . كنج پیلوت دقت ایت كه
 حالاطك كه وشه مه سین ، یا خود ده میرك سورومه سین وكمك خبرك اولمادن ساحلادن
 اوزا قلاشما سین . » [۲] روصونك پداغوجیاسنده ضرورت پره نسیپی حریت پره نسیپی
 تمام لایور . رنجی پره نسیپه كوره حریت ایسته دیكنی یا بمق دی . بو حریتده ضرورت عنصری
 یوقدی . حالبو كه حریت كبی ضرورتده شأیتك ایچنده در . ضرورتده طبیعتدر .
 ایكنجی پره نسیپه كوره حریت هر ایسته دیكنی یا پامامق در ، ضرورتی قبول ایتكدر .
 شو تقدیرجه روصونك تصور ایتدیكى حریت مطلق بر حریت دكل ، محدود و مقید بر
 حریتدر . [۳] بو حریتده حدود ونهایت فکری اساسدر . روصو ایچون بویله آكلاشیلما سی
 لازم كلن حریت انبویوك بر نعمتدر . و بوتون ربیه قاعده لرینك مبدأیدر . « حقیقه حر
 اولان انسان مقتدر اولدیغدن باشقاسنی ایسته مز ، وخوشنه كیدندن باشقاسنی یا پماز .
 ایسته بنم اساسلی ماقسیمم بودر . مسئله بو ماقسیمى چو جوقلق دورینه تطبیق ایتكدر .
 تربیه نك بوتون قاعده لری بو ماقسیمدن چیقاجقدر . » [۴]

تدریج پره نسیپی

حریت و ضرورت پره نسیپلری چو جوغك یالکز سكون حالنه عاڈ پره نسیپلر دكلدر .
 حرکت حالنده عاڈدر . چو جوق تكامل ایدن بر جانلی در . چو جوغك طبیعته اویماسی
 ایچون محتاج اولدیغنی حریت و تابع اولدیغنی ضرورتلر یالکز مكانده دكل ، زمانده ده

[۱] Emile, p. 7

[۲] E. Durkheim, La «Pédagogie» de Rousseau [Revue de Métaphysique
 et de Morale, 26e Année, N° 2. p. 162.

[۳] Emile, p. 64

واردر . چوجوقده کی بو تکامل طبیعتک Sui generis بر حادثه سی در . بو حادثه نك کوسته ردیکی باشلیجه سجه نه در؟ تکامل سلسله سنده چوجوقلق دورینک ضرورتی در . اولاً طبیعت چوجوقلرک آدم اولمادن اول چوجوق اولمالرینی ایسته یور . حالبوکه انسانلر بونک عکسینی یاپیورلر . چوجوق اولمادن اول آدم اولسون ایسته یورلر! انسانلر بونظامی بوزمق ایسته ینجه طبیعی محصوللریرینه بر طاقم طورفاندا میوالر یتیشدیرمش اولویورلر . بومیوالرک نه اولغونلغی نه ده لذتی یوقدر ودر حال بوزولورلر . بویله لیکه کرچه کنج عالمر، فقط اختیار چوجوقلر آله ایتمش اولوروز . [۱] چونکه حیاتک هر دوری ، هر حالی کندیسنه یاقیشان بر مکمللاکک وکندیسنه مخصوص اولان برنوع اولغونلغک صاحبیدر . بویوک انسانلره مخصوص اولان کمال باشقا، کوچوک انسانلره مخصوص اولان کمال باشقادر . چوجوقلق دوری ایچون آبی ، مکمل ، داها آبی ، داها مکمل .... فکرلری چوجوغک طبیعتنه اویان و تکاملنه کیرن فکرلدر . چوجوقلر ایچون ایلیک و تکمل نمونه لری چوجوغک دیشنده دکل، ایچنده در ... روصو دیورکه : «دائماً تام انساندن بحث ایدیلدیکنی ایشیتمشزدر . فقط برده تام بر چوجوغی نظر اعتباره آلام : بو چوجوغک منظره ی بزم ایچون داها یکی بلکه ده عینی درجه ده خوش اولاجقدر .» [۲]

اوحالده طبیعی تربیه نك بر مهم قاعده سیده شودر : « طلبه کزه یاشلرینه کوره معامله ایدیکنز . اولا اونی کندی موقعنه قویکنز واورادن آیرلامسی ایچون صیقیجه طوتیکز .» [۳] طبیعتک بر تکاملی واردر . وقتندن اول هیچ برشیئی اولماز . طبیعتک حقیقی یورویشی داها تدریجی وداها آغیردر . قانک آتشله نه سی ، تمایللرک حاضر لانماسی ، مزاجک تشکلی هب بونلر یاواش یاواش اولور . [۴] اوحالده چوجوغه یاشنه کوره معامله ایتمک لازمدر . چوجوغی داها آبی چالیشدیرمق مقصدیله قوتلرینی توکتمکدن قورقالیدر . [۵] ذاتاً وجودلرینک وروحلرینک نقصانی هب عینی سبیدن ایلری کلیور . اونلری وقتندن اول بویوک انسان یایمق ایسته یورلر . [۶] شو تقدیرجه تربیه نك مهم بر قاعده سی عجله ایتمک ، میوه یی

[۱] Emile, p. 73.

[۲] Emile, p. 167.

[۳] Emile, p. 74

[۴] Emile, p. 248.

[۵] Emile, p. 95.

[۶] Emile, p. 123.

وقتندن اول يتيشديرمك، طرفاندا محصولر آله ايتك دكلدر. « آبي تربيه نك اك مكمل دستورلرندن بري امكان اولدوچه هرشيئي كچيكديرمكدر. ترقيلكر آغير و قطعي بر صورتده اولماسني تايمين ايديكيز. كنجلكر بويوك انسان حائنه كلك ايچون ياپاجق برشيئي قالماديغي زماندهده بو حاله كيرمه ملرينه مانع اولوكيز. » [۱]

روصو بوتاني و تدریج فکرینی صوکنه قادار تشهیر ایچون مبالغه ایدیور؛ دیورکه: « بوراده هر تربیه نك اك اهميتلی و اك فايدالی بر قاعده سنی تشهیره جسارت ایده بیلیرمی؟ . بوقاعده وقت قازانمق دكل، وقت غائب ایتمکدر. » [۲] نیچون ژان ژاق روصو نوعنده منفرد بر حیات اولان چوجوقلق دورینك بو قادرا مستقل، بو قادار عارضه سز اولارق دوامنه طرفداردر؟ .. ساده جه چوجوونك حریتی و سعادتتی ایچونمی؟ .. بو دور آداملق دورینك تملی در ایشته اونك ایچون... چوجوقلق تکاملی آداملق تشکلی ایچون برنجی شرطدر. چوجوق بويوك انسانه نظر آ بر نوع تملدر. و بويوك انسان فدانك تشکله خدمت ایده جك اولان برکوکدر. بويوك انسان يتيشديره جك اولان تربيه نك بوتون مقدراتی بو طبیعی عینی زمانده حر و ضروری حیاتك طبیعی عینی زمانده حر و ضروری بر صورتده انكشافنه باغلیدر. اودرجهده که چوجوقلق دوری ساده جه بر مرحله دكل، تکاملک حمله سنی طاشیدیان بر قوت منبعیدر. حتی ایلك دورك قوتی ایکنجی دورك ضعفلینی بیله تلافی ایده جك فیضلی بر قدرت منبعی در.

روصو بو چوجوقلق دوری ایله آداملق دورینك جانلی مناسبتنه عاند اولان قناعتتی آچیقجه سویله یور. « صاغلام چوجوق ضعیف آدام ایچون قوت حاضر لقلیدر » دیور [۳] کرچه بواصول مینی مینی خارقلر وجوده کتیرمز. دادیلرک، مربیه لرک موقعی پارلاتماز. بونکه برابر عاقل، جسمی و روحی صاغلام انسانلر يتيشديرر. اویله انسانلر که کنج باشده ایکن تقدیری دعوت ایتمه مکله برابر بويودکلری زمان حرمت جلب ایدرلر. (۴) حتی بوسورتله آله ایديلن محصولک معکوس اصوله معادل اولمقدن فضله بر ماهیتی واردر. « بکا اون ایکی یاشنده برچوجوق ویرک، او قوما یازما نامنه برشیء بیلمه سین. اون بش یاشنده

[۱] Emile, p. 264

[۲] Emile, p. 77.

[۳] Emile, p. 176

[۴] Emile, p. 104

بوچو جو غی سزه ایلك یاشمندن اعتباراً تعلیم ایتدی ککیز چو جوق قدر عالم اوله رق اعاده ایده جکم! شو فرق ایله که سزک کینک بیلکیمی حافظه سنده بنم کینک عقلنده اولاج قدر، [۱]

روصو تکامل حدسنک تاثیریه نه میلک حیاتی دورلره آرییور. و بودورلر آراسنه قطعی فاصله لر قویور. برنجی دور دوغومدن ایکی یاشنه قادار، ایکنجی دور ایکی یاشمندن اون ایکی یاشنه قادار، اوچونجی دور اون ایکی یاشمندن اون بش یاشنه قادار، دوردنجی دور، اون بش یاشمندن اون سکیز یاشنه قاداردر. هر دورک کندیسنه مخصوص بر طبیعتی، ضرورتلری واردر. هر دوره مخصوص تربیه ده ضروری اوله رق بر دورلودر. برنجی دور جسمانی حیات دوری در. بو دورده نه میلک تربیه سی تمامیه جسمانی در. ایکنجی دور احساسلر دوری در. بو دورده احساسلر تربیه ایدیور و نه میلک حیاتی ضرورتلره یوغورورولیور. اوچونجی دورده تربیه، تجربه و حکم دوریدر. بودورده نه میل اشیا ایله تماس ایدیور. ذکاسنی فیزیکی معلوملره تجهیز ایدیور. حکملرینی تمیه ایدیور. بو دورده نه میل فردیتنه تمامیه صاحب اولیور. تمامیه فردی وانتفاعی بر حیات یاشایور. فقط هنوز اجتماعیه شمش دکدر. بو دورده نه میل چو جوقلق حالنک کالنی بولویور. چونکه بودورده یاشایان چو جوقده طبیعی آدامک قوت حالی واردر. نه میلک ملکه لری آرزولرندن زیاده در. اونک ایچون کمال وسعادت حالنی یاشایور. اوچونجی دورله چو جوقلق حیاتنک صوک صفحه سی قاپانیور [۲] دوردنجی دور عقل و محاکمه دوری در. بودورده تربیه عقلی و اخلاقی بر ماهیت آلیور. عقلی پره نسیپلر، بدیعی دو یغولر، اخلاقی پره نسیپلر، وجدان بودورده انکشاف ایدیور، [۳] نه میل یکی بر شخصیت قازانیور. بو صورتله نه میلک اجتماعی شخصیتی تشکل ایدیور. بشنجی دورده نه میل جمعیت حیاتنه انطباق ایتش طبیعی بر آدم صفتیه یاشایور، آشینی بولویور و اجتماعی حیاتنک بوتون نعمتلرندن استفاده ایدیور.

کرچه بو تصنیف روحیات نقطه نظرندن مدافعه سی قابل اولمایان بر حکمدر. روحی حیاتنک تکاملنی بری برینه ارجاع ایدیه مهین مادی قسملر شککنده آ کلامق بو کونکی روحی فلسفه مزله تألیف ایدیه مز. آنحق بو تقسیمک قیمتی روحیات علمی اعتباریه دکدر. صرف حیاتی بر حدسک ضروری بر نتیجه سی اولق اعتباریه در. روصونک بو طبقه لرله

[۱] Emile, p. 394.

[۲] Emile, p. 173, 155, 203, 227.

[۳] Emile, p. 237, 249, 293.

افاده ایتمك ایسته دیکی شی، تربیه نك آنجق تدریجی اولاییه جکی حقیقتی در. افاده سی نه درجه یا ککش اولورسه اولسون، روصونك حسی یا کیلما یور. روصو تربیه بی طبیعتی استناد ایتدیرمکه پداغوجیائی تفکر لره شانیتهجی بر حمله ویرمشدی. تربیه بی قطعی تکامل صفحه لرینه آپیرمقله ده عینی تفکر لره تکاملجی بر حمله قازاندیرمش اولیور. تصنیف جیلکک اهمیت یالکز بونقطه ده در.

خلاصه، ژان ژاق روصونك تربیه پرنسیپلرندن بری ده تدریج در. بو تدریج دن فیلسوفك آکلادیغی شی، چوجوغك حریتلی و ضرورتلی اولان فعالیتنی یالکز معین بردوره ایچنده دکل، چوجوقلق حالنك بوتون حرکتلرنده و تکاملنده دخی زورلاما قدر. بو تکامل حریت و ضرورت پره نسیپلرینه توفیقاً مکانه تحدید ایله دیکی کبی، زمانده ده تحدید ایدیله ملیدر. بو فکر وقتندن اول ویریلن و چوجوغك موده لنی چوجوق خارجنده آرایان فکرلرک دوشمانیدر. روصونك بو صورتله پداغوجیایه قویدیغی قناعت، چوجوقلق حالنك کندی کندینه کفایت ایدن نوعنده منفرد بر حال اولدیغی قناعتیدر.

موازنه پره نسیپی

طبیعت عالمده کی انسانك وضعیتنی دوشونم: طبیعی انسان یالکز یاشار، طبیعی انسان جمعیت نه در بیلمز. طبیعی انسانك تك محیطی واردر، اوده فیزیکی محیطدر. طبیعی آدامك کندینه کوره آرزولری واردر. بو آرزولر فیزیکی احتیاجلردن باشقا برشی دکلدرد. طبیعی انسان بو آرزولرینی دویوراجق واسطه لری فیزیکی محیطنده بولور. طبیعی انسانك آرزو ایتدیکی موضوعلر محیطنده بولوناییله جک شیلردن عبارتدر. ذاتاً طبیعی انسان محیطنده بولوناییلنلردن باشقا برشی ده آرزو ایتمز. دیگر جهتدن طبیعی انسانده کی آرزولرک آرتما بی ده ممکن دکلدرد. چونکه بو آرزولرک آرتماسنه سبب اولان مخیله طبیعی انسانده یوقدر. طبیعی انسانك بوتون معلوملری احساسلردن فضلده برشی دکلدرد. اجتماعی معناسیله مخیله طبیعی انسانده یوقدر. طبیعی انسان نه امل، نه ده یارین اندیشه سی بیلمز. ینه بوسیدن طبیعی انسان ایچون محرومیت دینیلن شی ده یوقدر. طبیعی انسانك حالی سعادت حالی در. چونکه بو حال قوت و اقتدار حالی در. بوسعادتک سببی طبیعی انسانك آرزولریله قوتلری، احتیاجلری ایله ملکه لری آراسنده کی موازنه در. چونکه سفلتیزک منشائی

آرزولرمزله ملكه لرمز آراسنده كى نسبتسزلك در . ملكه لرى آرزولريله بر كلن دويغولى مخلوق مطلق صورتده مسعود اولور . [۱] قوت ايشته بوموازنه نك ائريدر . ضعف وقوت فكرلرى نسيپدر . قوتلرى احتياجلرندن فضله اولان بر مخلوق بر بوجك ، بر قوردده اولسه يينه قوتلى در . احتياجلرى قوتلرینی كچن بر مخلوق بر فيل ، بر آرسالانده اولسه ، بر فاتح بر قهرمانده اولسه ، بر اللهده اولسه يينه ضعيفدر . [۲] بوكا مقابل حيوانلرده وطبيعى انسانده ملكه لره آرزولر آراسنده كى بوموازنه ميخانيكى بر صورتده تجلی ايدیور . بوتون حيوانلرده كندیلرینی محافظه ایچون لازم اولان ملكه لر واردر . بناء علیه حیوان لزومی قادر قوتلیدر . طبیعی انسانه كنجه : بونك آرزولرى محدود و بو محدود اولان آرزولرینی تطبیقه یارایاجق ملكه لرى ده موجوددر . اونك ایچین : طبیعی انسانده حیوان كبی قوتلیدر ، بناء علیه اقتدار ایله آرزو آراسنده آهنگ تأسس ایدرك انسانك بدبخت اولماسی بو ابتدائی حالدده واقعدر . [۳] آنجق حیوانده کافی درجه ده اولان بوملكه لر انسان نوعنده فضله سیله موجوددر . ايشته بو فضله لغك انسانك سفالته وسیله اولماسی خیلی غریبدر . [۴] شویله كه طبیعت ، حالا لزومی اولمایان بومكنی قوتلری احتیاج تقدیرنده انكشاف ایتسین دییه احتیاط قوتی كبی انسانك روحنك درینلكرینه یرلشدر مشدر . فقط بومكنی قوتلر حرکت ایدر ایتمز قوتلرك أك چالیشقانی اولان مخیله ایشه قاریشیر و بومكنی قوتلری كچر . [۵] ايشته انسانك حیاتنده موازنه سزلك بو صورتله باشلار . مخیله نك تأثیر یله ممنون ایدلمه سی ممکن اولمایان حدسز حسابسز آرزولر اویانیر . بو آرزولرك موضوعلرینه ایریشدك ظن ایتدكجه اونلر بزدن آیریلیر . کیتدكجه قطع ایدیله جك مسافه اوزانیر . موضوعمه واصل اولمادن اول قوتلرمز توكه نیر و سعادت بزدن اوزاقلاشیر . بونك نتیجه سی ألم ویریجی بر شاشقینلق در . كرچه بوكا قارشى ایجاد و اختراع وار . فقط نهده اولسه حد و انتها طانیق لازم . چونكه كائناتی آرزولرمزه اسیر ایدمه یز ... شو حالدده سعادت ایچون یاپاجق یكانه شی ، بر صورتله موازنه یی تأمین ایتمكدر .. بو موازنه ناصیل تأمین ایدیله بیلیر ؟ .. ایکی شقدن بری : یا آرزولری آزالتمق ، یا خود ملكه لری چوغالتمق لازمدر . آرزولرمزی آزالتمق دوغری

[۱] Emile, p. 58.

[۲] Emile, p. 68.

[۳] Emile, p. 59.

[۴] Emile, p. 60.

[۵] Emile, p. 59.

دکدر . چونکه بو تشبث بوتون وارلغمزدن تمامیه استفاده ایتمه مزه مانع اولاجقدر .
 ملکه لرمزی چوغالتمق اوده دوغری دکدر، چونکه بو سفرده آرزولرمزک چوغالتیلماسی
 بزى بوسبوتون بدبخت ایدر . او حالده یاباجق یالکیز برشی قالیور که اوده ملکه لرمزه
 نسبتله آرزولرمزک فضله سنی آزالتمق ، بو صورتله اقتدارلرمز ایله آرزولرمز آراسنده
 موازنه قورمق در . بو صورتله بوتون قوتلرمز فعالیتته کچه جکرنندن روحمز ساکن قالاجق
 و انسان کنديسنده آهنک بولاجقدر. [۱] بوسورتله انسانک محیطنه انطباقی ممکن اولاجقدر.
 بو حال کندی نوغندن تام و مکمل بر حیات نمونه سی اولان طبیعی آدامک قوت
 و سعادت حالی در . طبیعی آدامده بو قوت و سعادتى وجوده کتیرن شی آرزولریله
 اقتدارلری آراسنده کی موازنه ایدی . حال بوکه چوجوقده بو موازنه یوقدر . ضعیف
 دوغیورز ، قوته محتاجز . هرشیدن محروم بر حالده دوغیورز ، یاردیمه محتاجز . غبی
 دوغیورز، فکره محتاجز . بزده بولونمایان و بویودیکمز محتاج بولوندیغمز هرشیئی تربیه دن
 آلیورز . انسانک ایلك حالی سفالت و ضعف حالی در . اونک ایچون چوجوونک ایلك
 سسلری شکایت و آغلامالردر . دیمک که چوجوق آرزولریله قوتلری آراسنده موازنه
 اولمایان ضعیف و سفیل بر مخلوقدر . بونک ایچون کرچه طبیعی بر مخلوق اولان چوجوق
 روصونک آکلادینی « طبیعی آدام » دن باشقا برشی در . [۲]

[۱] Emile, p. 58.

[۲] چوجوق هنوز اجتماعیه شمه مشدر . بوتون وارلغی فیزیکی وارقدر . بو اعتبار ایله
 اجتماعى لشمش انسانه نسبتله چوجوق روصونک طبیعی آدام تصویرینه داخل اولمق لازم کلیور . آنجق
 بونک کلایشمه کوره روصونک آصیل طبیعی آدام تصویرى انسانک چوجوق حالی دکل، بلکه بویوک
 انسانک لاجتماعی حالی ، تعبیر دیکرله طبیعی بر حیات یاشامایه مقتدر اولان بر « حیوان - انسان »
 حالی در . و روصونک پداغوجیاسنده تصور ایتدیکی طبیعی حیات بر چوجوونک حیاتی دکل ، اجتماعی
 انسان کی متکامل اولمقله برابر بو متکاملکی طبیعت ساحه سنده تجلی ایدن بر انساندر . اونک ایچون
 دورقه ایم ک طبیعی آدامی چوجوقله ، انسانله قاریشدران آکلاییش طرزینه اشتراک ایدمه بورم [*]
 بمروصودز آکلادیغمه کوره اولان طبیعی آدام تصویریه ، چوجوق آراسنده کرچه برمناسبت واردر . فقط
 بومناسبت هراییکی نمونه نک ساده جه طبیعی یعنی فیزیولوجیائی بر حیات یاشاملرندن عبارت در . حالبوکه طبیعی
 آدامی آصیل تمیز ایدن شی ، بو فیزیولوجیائی حیاتدن باشقا طبیعی آدامک قوت و بناء علیه سعادتى، برده
 آرزولریله ملکه لری آراسنده کی موازنه درکه بو حال چوجوقده یوقدر . اونک ایچون روصونک تربیه
 سیستمده کی اشتیاقلرک محراقى انسانک چوجوقلق حالنده کی ضعیف و بدبخت حیاتی دکل ، چوجوقلق
 دوری خارچنده اوله رق طبیعتده نوغنده منفرد بر آدامک - طبیعی آدامک - قوتلی و مسعود حیاتی در .
 روصونک فکرلرنده کی برلیکی و بوتونلکی کورمک ایچون بو نقطه نک توضیح ایدلمسی لازمدر .

[*] Emile Durkheim, La «Pédagogie» de Rousseau, Revue de Métaphysique et de de Morale, 26e Année N° 2, p. 157]

ایشته تربیه نك مهم برغایه سی بوروحی موازنه بی تأمین ایتمکدر . شیمدی چوجوغی مسعود بر مخلوق حالنه کتیرمک ایچون چاره نهدر؟.. بو آرزولرینی آزالتمق می؟! بودوغرو دکل ، چونکه چوجوق بوصورتله نوعنک حیاتندن تمامیه استفاده ایده مه به جکدر . اویله ایسه چاره چوجوقده کی اقتدارلرک فضلہ سنی آتمق اولابیلر . حال بوکه چوجوق اقتدارمنز بر مخلوقدر . موجود اولان اقتدارلری ده آرزولرینی ممنون ایتمکدن چوق اوزاقدر . باقیکنز روصو بو حقیقتی ناصل افاده ایدیور : باطل اعتقادلر ، وبشری مؤسسہ لر طبیعی تمایللرمنز بوزمادن اول بویوک انسانلر کی چوجوقلرک سعادتق حریتلرینی قوتلانمقدن عبارتدر . فقط بوحریت چوجوغنک ضعفلیله تحدید ایدیلمشدر . [۱] او حالده موازنه پره نسیپنک توصیه ایده جکی ایلك قاعده شو اولابیلر : بیراکیکنز چوجوقلر حریتلرندن هیچ اولمازسه تمامیه استفاده ایتمسینلر . چونکه ذاتاً محدود اولان بوحریتی آزالتارق ضعفلرینی بوسبوتون آرتدیرمامیلدر . روصو آهنک وموازنه پره نسیپنک نتیجه سی اولان بومهم نتیجه بی برماقسیم حالنده صراحة ذکر ایدیور . [۲] فقط بومنی حریتک تأمین ایتمکی سعادتده کافی دکل ، چوجوغنک حریتنی تماملامق ایچون قوت و ذکا خصوصنده کی نقصانلرینی تماملامق لازمدر . چوجوغه مادی ومعنوی اقتدار ویرمه لی، تا که بوصورتله طبیعتنک آرزولرینی دویرابیلسین . بو فکر روصونک ایکنجی ماقسیمی در . [۳] مع هذا بویاردیم هیچ برزمان کیف و استبدادلرینه ، معناسز آرزولرینه خدمت ایتمک ماهیتنده اولمامالی . حقیقی احتیاجلرینی حقیقی فائده لرینی آیرمق لازمدر . بوفکر روصونک اوچو بچ ماقسیمی در . [۴] فقط بویاردیمده موفق اولابیلیمک ایچون آرزولرینک طبیعتدن کلنلری ایله فکردن کلنلرینی آیرمق لازم کله جکدر . بونک ایچون لسانلرینی، اشارتلرینی آ کلامق لازم کلیر . بوتدقیق فکری ده روصونک دوردونجی ماقسیمی در . [۵]

روصونک بوتربیه ماقسیملری آصیل تربیه پره نسیپلری دکلدر . بو ماقسیملر صایدیغ بش پره نسیپک داها مشخص اولان افاده لریدر . بناء علیه ماقسیملری پره نسیپلرینه ارجاع ایتمک ممکن در . ناصل که پره نسیپلرندن بوماقسیملری استنتاج ایتمک ده ممکن در . پداغوجیاسی

[۱] Emile, p. 63.

[۲] Emile p. 44.

[۳] Emile. p. 44.

[۴] Emile, p. 44.

[۵] Emile, p. 44.

انكشاف ایتدكجہ بوكلی قاعدہلری طاشیمان بوماقسیملرك خصوصی قاعدہلرہ دوغری انقسام ایتدیکی کورولور .

بوتون بوقاعدہلرك روحی چوجوقلرہ ممکن اولدینی قادر چوق حقیقی حریت تأمین ایتك وسلطہبی آزالتمق در . بوقاعدہلرك نتیجہسی شودر : چوجوق بریاندن طبیعی حریتنی تمامیلہ قوللانارق ولو محدود برصورتده اولسون مسعود اولاجق ، یارینه اقتدار قازانارق طبیعی آرزولرینی دویورمق امکاتی داها زیاده بولارق حریتنی تماملایاجق بونکله برابر رأیلردن افکاردن طبیعی ، صنعی آرزولری تشکیله آلیشامش اولاجفندن ایرکندن آرزولرینی قوتلرینه کوره تحدید ایتك آلیشاجق وقدرتی ایچنده اولمایان برشیدن محروم اولمانك آجیسنی آز دویاجقدر . [۱] بناء علیه حیانك غایهسی اولان سعادت چوجوق واسطهسیله بوصورتله تأمین ایدیلہجکدر .

منفی تربيہ پرہنسیپی

روصویہ کوره طبیعی بر تربيہنك برنجی پرہنسیپی حریتدر . بو حریت خارجی هیچ برتأثیری قبول ایتمك، سربستجه انكشاف ایتك ديمك ديمکدر . تربيہنك ایکنجی پرہنسیپی ضرورتدر . چوجوغلک حریتی شیلرك ضرورتلریله مقیددر . حریت باشی بوش بر فعالیت دکدر . محدود و معین بر فعالیتدر . حریت چوجوغلدن بویوک ، چوجوغلدن قوتلی اولان ضرورتلری طانیر . تربيہنك اوچونجی قاعدہسی حریت و ضرورتله یوغورولان طبیعتك تدریج ایله تکامل ایتمہسیدر . روصودہکی بو مبدأل طبیعتك ، لا اجتماعی و لا اخلاقی اولان شأنتك بر واقع ، بر حقیقی بر لاینخطی اولدینی حقندہکی قناعتك نتیجہلریدر . طبیعتی فعالیتندہ سربست براقق لازمدر . چونکله بو سربستلک چوجوغلک انسانلغندہ داخلدر . چوجوغلک ضرورتلرله قارشیشامسی لازمدر . چونکله ضرورتی دویمق حتی الملرینی چکمک ینہ بو انسانلقدہ داخلدر . چوجوغلک فعالیتی وقت و زمانیلہ ، طبیعتیلہ ترقی و تکامل ایتیلیدر . چونکله بو تکامل دخی بو انسانلقدہ داخلدر . فقط چوجوق دینیلن طبیعی شأنتك بویله طبیعی یعنی حر ، ضروری و تدریجی برصورتده شکل و تکامل ایتمہسنہ آنکل نہدر ؟ دائماً انسانك مداخلہسیدر . چوجوغلک حریتنی نفی

[۱] Emile. p. 45.

ايدن انسان در . چوجوغك اشيمانك ضرورتلریله قارشيشلاشمانی منع ايدن، چوجوغه الم و مشقت یرینه قورقوي، رخواستی او کره تن، عضولرينك، قوتلرينك ايسته ديکی و بکزه تدیکی کي انکشاف ايمه سنه مانع اولان انسان مداخله سی در. چوجوغك وقتندن اول چوجوق حالندن چيقوب طور فاندآ آدم اولماسنه سبب اولان انسان مداخله سی در . شو حالده حریت ضرورت و تدریج مبدألرينك ضروری اوله رق و اراجنی نتیجه مبدأ شو اولابیلیر: طبیعی تربیه نك دوام ایتدیکی مدتیجه انسان مداخله سنك الغاسی . . . فی الحقیقه روصونك ايسته ديکی ده بودر . کندي ساحه سنده مثبت بر تربیه اولان طبیعت تربیه سنك انسانه تعلق اعتباریله شرطی منفی در .

فقط بو مداخله سزلیکی مشروع کوسته رن سبیلر صراحة نهدر ؟ . . . بر کره طبیعت کندي کندينه کافیدر . طبیعت نوعنده منفرد بر موجود ونوعنده منفرد بر تکاملدر . بوتکاملک ایجابی تحقق ایتک ایچون طبیعت کندي سندن غیری هیچ بر شیئیه محتاج دکلدر . بونک ایچون لازم که طبیعتیه خارجدن مداخله ایدن هرشی نفی ایدلسین . بناء علیه تربیه منفی اولمالیدر . ثانیاً انسان حیاتنك اُك تهلکه لی فاصله سی دوغومدن اعتباراً اون ایکی یاشنه قادار اولان فاصله در . ضلالتنك و سیئه لرك توخوملری چیمله ندیکی دور بودر . حال بوکه بو زمانده اونلری تخریب ایچون هیچ بر واسطه یوقدر . واسطه اُلده ایدیلنجده ده کوکلر اوقادار درینله شمش در که سوکوب آتمق زمانی کچمش بولونور . [۱] بونک ایچین لازم که هیچ بر اجتماعی تأثیر چوجوقلرك طبیعی صافیتنی بوزماسین . بناء علیه تربیه ینه منفی اولمالیدر . مثبت بر تربیه نك هنوز زمانی دکلدر . چونکه چوجوق آدم اولمادن اول مکمل بر حیوان اولمالیدر . بودورده آنجق حیوانی بر تکمله مظهر اولابیلیرلر . بودورده مکمل بر آدم اولماسی ممکن دکلدر . اونک ایچون جمعیت ساحه سنه و جمعیت حیانه عائد اولان شیرلر چوجوقلره کوسترلمه ملی در . چونکه هنوز بوکي شیرلی آ کلا یا جق حالده دکلدرلر . [۲] شو تقدیرده ایلاک تربیه تمامیه منفی اولمالیدر . منفی تربیه نك اساسی اجتماعی تأثیرلر اعتباریله تمامیه منفی در . منفی تربیه نه فضیلتی نه ده حقیقتی تعلیم ایتمز . یالکز قلبی فنا لقدن ، ذهنی یا کلشدن قورور . [۳]

[۱] Emile, p. 77.

[۲] Emile, p. 193.

[۳] Emile, p. 78.

منفی تربیه نظریه سنک تطبیقاتده تجلیسی چو جوغک جمعیت حیاتندن اوزا قلاشدیرماسیدر. چو جوغ جمعیت حیاتندن نیچین اوزا قلاشدیرمالیدر؟ چونکه جمعیت حالی طبیعت حالنک غیریدر. حتی موجود جمعیتلرک حالی طبیعت حالنک ضدیدر. موجود جمعیتلرده مساواتسزلق، قوتلیر ضعیفلر، زفکینلر، فقیرلر واردر. اونک ایچون بو جمعیتلرده ظلم، ریا، یالان و سفالت واردر. حال بوکه طبیعتک آدمی دائماً قوتلی، دائماً حر و مسعوددر. لازمکه چو جوغ فناقلرک منشأی اولان و غیر طبیعی جمعیتدن اوزا قلاشدیرلسین. یکی فدانی فکرلرک ضربه سندن قورومالیدر. [۱] «سکا خطاب ایدیورم، شفقتلی و بصیرتلی آنا؛ سنکه بویوک یولدن آریلوب دوغمقده اولان فدانی انسان فکرلرینک ضربه سندن قورومق اقتدارینی کوستردک. کنج فدانه باو، صولاکه قورماسین، بر کون کلیر میوه لریله متلذذ اولورسک. [۲]

عائله جمعیتک بر محیطیدر. عائله تربیه سی طبیعی تربیه نک ضدیدر. بر کره عائله چو جوغک حریتنه، حر بر صورتده انکشافنه مساعد دکلدر. چونکه عائله ده چو جوغک سوق طبیعیلرینه حرمت یرینه تلقین، امر، جبر و تضییق واردر. ثانیاً آنالر چو جوغلرینی المدن قورتارمق آرزوسیه رخاوته آلیشدیررلر. چو جوغلرینی طبیعت قانونلرینک تأثیرلرندن صاقلارلر. بویله یاپارق چو جوغلرینی قضا لره، تهلیکه لره معروض براقیرلر. عائله حیاتنک قاپولری طبیعت حیاتنک ضرورتلرینه، معینیتلرینه قارشى قاپالیدر. عائله صنعی بر محیطدر. ثالثاً عائله چو جوغک تدریجی بر صورتده تکاملنه ده انکدر. عائله چو جوغی چو جوغ اوله رق یتیشدیره جک یرده وقتسز، طورفاندا بر آدم اوله رق یتیشدیرن بر محیطدر. حر و طبیعی آدم بو محیط ایچنده نمالاناماز. اونک ایچون چو جوغ عائله محیطندن اوزا قلاشدیرمالیدر. شایان دقتدرکه روصونک عائله یه قارشى عصیانى حاضر لایان سببک آصیل قوتی موجود و حقیقی عائله نک حریت، ضرورت و تدریج خلاصه طبیعیلک پره نسیپلرینه ضد اولان مستبد، متحکم تأثیرلری دکلدر. عائله محیطی نفی ایتدیرن آصیل مهم سبب، ایلك دورده چو جوغک اجتماعی بر محیط اولان عائله دن اوزاق قالمایه، زیرا یالکنز طبیعی حیاتی تام و مستقل بر صورتده یاشامایه محتاج اولماسیدر. بناء علیه عائله طبیعی بر عائله نک شرطلرینی قازاندیغی تقدیرده بیله منفی تربیه نظریه سی قیمتی محافظه ایده جکدر.

[۱] Emile, p. 1.

[۲] Emile, p. 1.

مکتب ده عائله کبی بشری بر محیطدر. کرچه روصو نه میلک تربیه سندن مکتبی آچیقندن آچیغه تبعید ایتمه یور. فقط زماننک قوللزلرینی گولونج بولان روصو ایچون ضمنی اولان بوتبعید مجاهده سنی کشف ایتمک ممکندر. ذاتاً نه میلک تربیه محیطی مکتب دکل، طبیعتدر. نه میلک حوجاسی انسان دکل، طبیعتدر. ناصلکه نه میلک کتابی کتاب دکل، ینه طبیعتدر. نه میلک علمی کتاب علمی دکل، طبیعت علمی در.

مسلك ده اجتماعی بر مؤسسسه، بشری بر محیطدر. نه میل ایچون مسلكی تربیه ده موضوع بحث دکلدر. نه میل بر مسلك صاحبی اولمادن اول بر انسان اولمالیدر. نه میلک روحنده مسلك اعتبارلری تشکل ایتمه دن اول انسانیت یرلشمه لیدر. روصونک یتیشدیرمک ایسته دیکی نه میل نه بر حاکم، نه بر عسکر، نه ده بر راهبدر. ساده بر انساندر. روصونک نه میله او کره تمک ایسته دیکی صناعت یا شامق صناعتیدر. بر صورتله نه میل نه حاکم، نه عسکر، نه ده راهب اولمایاجق، فقط بر انسان اولاجقدر. [۱] نیچین بویله در؟ چونکه عائله لرك تمايللرندن اول طبیعت اونی انسان حیاتی یا شامایه دعوت ایدیور. موقع کندیسنی ترك ایته دیکی زمان کندیسنی ده اونی ترك ایتمه سنی بیلن و طالعه رغماً انسان قالان بر کیسه مسعوددر. [۲] شو حالده منفی تربیه چوجنی هیچ بر مسلك صاحبی یا پوب ساده جه انسان یا مق دیمکدر. عائله، مکتب مسلك بر اجتماعی محیط اوله رق تبعید ایتمکله برابر هر دورلو اخلاق و عادات فکرلری ده تبعید ایتمک لیدر. چونکه چوجو غك عقلی تشکل ایتمه دن اول اخلاقی موجودلر واجتماعی مناسبتلر حقنده دوغری فکر ایینه مز. بناء علیه نه میلک اخلاقی موجودلر حقنده هیچ بر فکری اولمالیدر. بوفکرلری افاده ایدن کله لری سویله مکدن ممکن اولدیغی قادر چکینه لیدر. چونکه بو کله لر ذهننده بر کره یا کلش اولارق یرله شیر. ذهنه کیرن ایلك یا کلش ضلالتك وسیئه نك منشائی اولور. [۳] خلاصه نه میلک نه اخلاق نه ده عادات ابله هیچ بر مناسبتی اولمایاجقدر. بدورده انسان، مربی و جمعیت اولمادیغی ایچون امر هی ده موضوع بحث دکلدر. بناء علیه اطاعت و مسئولیت ده یوقدر، اطاعت و امر کله لری نه میلک لغتندن قالدیر یلاجقدر. هله وظیفه و مکلفیت فکرلری بوسه بوتون قالدیر یلاجقدر. [۴] خلاصه بر در و اخلاق ایچون ده منفی بر تربیه دوری در.

[۱] Emile, p. 8.

[۲] Emile, p. 216.

[۳] Emile, p. 71.

[۴] Emile, p. 71.

ٲهميلك تربيه سندن دين ده تبعيد ايدملى در. دوغرى بي هنوز آكلایامایاجق حالدده اولمایانلره دوغرى بي بيلدير مكدن چکينمه ليدر. چونکه بويله ياقمق دوغرى يرينه اكرى بي قويمقدر. الوهيت حقنده برطاقم باياغى، اويدورمه وکافرجه فکدر لر ايدنمکدن ايسه الوهيت حقنده هيپچ بر فکرى اولماماسى خير ليدر. [۱] منى تربيه دن دينى اوزاقلاشديران ساده جمعيتك يا ککش اعتقادلرى، خرافه لرى دکدر. بو دين روصونك تصور ايتديكى کبي طبيعى بردين دخى اولسه ينه چوجوقلره اوکره تيلمه مليدر. چونکه روصونك آصيل مقصدى غير طبيعى دينه قارشى طبيعى دينى مدافعه دکل، بلکه اجتماعى فکدر لرى طاشيان بر مؤسسسه نك تبعيديدر. فى الحقيقه دين بوشرى فکدر لرى اک چوق طاشيان بر مؤسسسه در.

علمده تبعيد ايدلمه ليدر. ٲهميلك بيلکيلرى صرف طبيعى، فيزيك بيلکيلردر. ٲهميل نه تاريخك آدى، نه ده متافيزيك و اخلاق نه اولديغنى بيلمز. انسان ايله اشيانك اساسلى مناسبتلرني بيلير. فقط انسانلرک آراسنده کي اخلاقى مناسبتنه دائر هيپچ برشى بيلمز. [۲] « اک چوق اهمام ايدجهککيز نقطه طلبه کزک قافاسندن سويه لريله متناسب اولمايان انسانلر آراسنده کي اجتماعى مناسبتلره دائر فکدر لرى چيقارمقدر. [۳] « چوق بيلن چوق يا کيلير، او حالدده يا کيلمامانك چاره سى بيلمه مکدر. [۴] روصونك ٲهميله اوکره تديكى کوچ صناعت، جاهل اولق صناعتى در. [۵]

روصو يالکيز علمه دکل، علمک واسطه لرى اولان کتابلره ده هجوم ايديبور. ٲهميل اون ايکي ياشنه قدار کتاب يوزى کورميه جکدر. درس آلمایاجقدر. ٲهميل بو صورتله کنديسنى ضلالتدن قوروياجقدر. چونکه جهالت ضلالتدن اهورندر. کتابلر ماضى نك، افکارک اک مهم ناقللرى در. کتابلر اولولرک دو يغولرني وتجربه لرني نقل ايدرلر. عرف، عادت، فلسفه، ادبيات هر برى برزنجيردر. روصو چوجوقلرک بوتون وظيفه لرني الغا ايدرکن بويوک سفالتلرينک آلتى اولان کتابلرى ده الغا ايديبور. قرائت چوجوقلغک بلاسى در. [۶] « کتابلردن نفرت ايدر. چونکه کتابلر انسانه بيلينمه ين شيلردن بحث ايمه يي اوکره تير. » [۷]

[۱] Emile, p. 300.

[۲] Emile, p. 237.

[۳] Emile p. 204.

[۴] Emile, p. 230.

[۵] Emile, p. 122.

[۶] Emile, p. 109.

[۷] Emile, p. 202.

احساسلر هر شینك تملی دز. حال بوکه بو احساسلر کتابلرک یرینه کچیور. عالمدن باشقا کتاب، واقعهلردن باشقا تعلیم ایسته مز. اوقویان چوجوق دوشونمز، یالکیز اوقور. اوقویان چوجوق تنور ایتمز، یالکیز کله اوکره نیر. [۱]

منفی تربیه نك اوزاقلاشدیردیغی تاثیرلر یالکیز جمعیتک مؤسسهلری و عرفلری دکلدیر. بو مؤسسهلرک و عرفلرک روحلرده بریکدیردیگی اعتیادلرده واردیر. اعتیادلرده تبعید ایدلملی در. چونکه اعتیادلر میخانیکیت در. هیچ برمیخانیکیت حریتی تقید ایتمه لیدر. اعتیاد شعوری پاصلاندریر. اعتیاد انسانی هر شینه آلیشدریر. چوق کورولن برشی آرتق مخیله یه تاثیر ایتمز. لور. بوسورتله طبیعت حالندن اوزاقلاشدقجه طبیعی ذوقلرمزی قایب ایدیورز. داها دوغریسی اعتیادیکی بر طبیعت اولیور. و طبیعتک یرینه اودرجه کچورکه هیچ بریمز اسکی طبیعتمزی طانیایورز. [۲] اولک ایچون نه میل اعتیاد نهدر بیلمه یه جکدر. نه دستورلری تعقیب ایده جک، نه ولایت، نه ده گورگوبه تابع اولاجقدر. [۳] نه میلک قازاناجنی تک اعتیاد اعتیادسزلقدر. [۴] چوجوق ایچون فادالی اولان اعتیاد اشیانک ضرورتلرینه زحمتسزجه قاتلانمق در. [۵]

منفی تربیه نك ایلك معناسی طبیعتک ایشنه قاریشماقدر. ایکنجی معناسی بو ایشه قاریشان عنصرلری، جمعیتی و فکرلرینی اوزاقلاشدیرمقدر. شو تقدیرجه منفی تربیه یی ویرمک ایچون محیط نهدر؟.. چوجوغی آی کره سنه می کوتوره جکیز، یوقسه بوش بر آدایه می؟! [۶] روصو نظریه سنک تطبیقنده کی کوجلیکی اعتراف ایدیور. ذاتاً روصو منفی تربیه نظریه سنک مطلق صورتده تطبیق ایدیله بیله جکنی ادعا ایتمه یور. منفی تربیه نظریه سیله روصونک کوسته ردیکی ساده جه برهدفدر. روصو بو هدفه واریلابیلیر دیمه یور. یالکیز بو هدفه نه قدر یا قلاشیلیرسه اودرجه موفقیت واردیر، دییور. [۷] ایشته اولک ایچین درکه روصو منفی تربیه نك محیطی اولارق شهرلری دکل، کوبی ترجیح ایدیور. چونکه برکویده مربی نك ولایتی الیوکسک درجه یی بولاجقدر. [۸]

[۱] Emile, p. 179.

[۲] Emile, 157.

[۳] Emile. p. 170.

[۴] Emile, p. 170.

[۵] Emile, P. 170

[۶] Emile, p. 79.

[۷] Em le, p. 79. [۸] Emile, p. 80.

فقط بوتون اجتماعی عاملردن محروم اولان بو تربیه نك عامللری نه اولاجق؟
منفی تربیه بشری عامللری نفی ایتمکله برابر هر نوع عاملی نفی ایتمه یور. منفی تربیه
ساده جه بشری عاملرک نفی در. فی الحقیقه چوجوق جمعیتدن تجرید ایدنجیه ساده
کندی قوتلرینه قالمایور. خارجی عالم، اشیا عالمی واردر. بو عالم چوجوغک اوزرینه
تأثیر ایده جک در. منفی تربیه فکریده خارجی عالمک معینیتلرینک تأثیرندن عبارت
مثبت بر تأثیر واردر. بو تأثیر اجتماعی بر ماهیت طاشیماقله برابر اجتماعی تأثیرلره
حاضر لاق اعتباریله صوک درجه مهمدر. بو تأثیر یالکیز بدنی دکل، فکری، حسی،
ارادی تشکلر نقطه نظرندن مطالعه ایدیله بیلیر. شویله که: کرچه روصو بودورده علمک
مداخله سنی قالدیریور. بوکا مقابل طبیعتک فکری تأثیرلرینی قبول ایدیور. چوجوغه
علمک مفهوملرینی ویرمه یورسه ده احساسلر نوعندن برچوق معلوملر ویریور. بو معلوملر
مستقبل بر علم تحصیلنک تملی اولاجقدر. کرچه روصو نه میل علمی اوکره تمه یور.
فقط علمک اوزون یولنی کوستیریور. کرچه علمک قاپه سندن اچری یه صوقمایور، فقط
علمک قاپوسنی اوکره نمسی ایچون آتیلماسی لازم کلن آدیملری آتدیریور. [۱] عینی
احساسلر، عینی تجربهلر چوجوقلرده اک طبیعی دویغولرک اویانماسنده سبب اولاجقدر. منفی
تربیه ده کرچه بشری دویغولر تلقین ایدیله یه جک، فقط قلبک بوتون بشری دویغولری
بسله یه جک اولان زنگین دامارلری، بن سه وکیسنک دامارلرینی تشکیل ایدیله جکدر. عینی عالمک
ضرورت و معینیتلری چوجوغه ضرورت، حدود فکریلرینی ده ویره جک، چوجوق صبر و تحمله،
آلیشاجقدر. چوجوق نه اخلاق فکری نه ده اخلاق اعتیادی آلمایاجق، بوکا مقابل فیزیکی
محیطدن آلدیغی ضرورت فکری و ضرورت اعتیادلیله اخلاق عالمک ضرورتلرینی،
معینیتلرینی قبوله حاضر لانا جقدر. کرچه روصو نه میلی هنوز تمامیه آ کلا یامایاجنی جمعیت
قانونلریله باغلامایور. فقط بونک یرینه ضرورتک زنجیرلریله باغلا یور. [۲]

خلاصه منفی تربیه ده جمعیت تأثیرلری یوق، فقط جمعیت حیاته، دولایسیله حاضرلق
واردر. فیزیکی طبیعتی تجربه ایدن آدام اجتماعی طبیعتی تجربه یه حاضر لانش اولیور.
بو اعتبار ایله منفی تربیه بر علم تربیه سی اولقسزین علمه حاضرلق، بر اخلاق تربیه سی
اولقسزین اخلاقه حاضرلق، بر جمعیت تربیه سی اولقسزین جمعیته حاضر لقدر. بناء علیه

[۱] Emile, p. 239.

[۲] Emile, p. 206.

بو وحشی تربیه نه مدنی بر تربیه ، نه ده مدنی نك غیری بر تربیه ، بلکه مدنی به حاضر لایان
متقدم بر تربیه در .

شایان دقت اولان بر نقطه ده شودر . منفی تربیه لاجتماعی بر تربیه اولمله برابر
تمامیله غیر بشری ده دکلدرد . روصو ، تربیه دن انسانلرک جمعیتی اوزاقلاشدیر مقله برابر
علی الاطلاق انسانی اوزاقلاشدیر مایور . چونکه مربی نك تأثیرینی قبول ایدیور . یالکز
بو تأثیر هر هانکی مربی نك کلیشی کوزل بر تأثیری دکلدرد . بو تأثیر دوغریدن دوغری به
اولاجق یرده دولایسیله اولیور . مربی چوجوغه بر انسان کبی تأثیر ایده جک یرده اشیا
کبی ، اشیانک آرقاسندن و اشیانک واسطه سیله اولیور . روصو بو شرطی آچیقندن آچیغه
سویله یور : « کنج مربیلر ، سزه کوچ بر صنعت توصیه ایدیورم . بو صنعت چوجوقلری
دستور سزجه اداره ایتک ، هیج برشی یامایارق هر شیئی یامقدر . » [۱]

په داغوجیا تاریخنده منفی تربیه نك اهمیتی نه در ؟ منفی تربیه فکری ملهم اولدینی
پره نسیپلر اعتباریله په داغوجیانک بردونوم نقطه سنی تشکیل ایدر . (لوق) بو فکرك مبشر لرندن
أك مهمی در . [۲] روصو منفی تربیه پره نسیپنی قویارق طبیعتک خارجدن و خارجی فکر لرله
اداره سی قابل اولمایان بر شأیت اولدیغنی بناء علیه طبیعته قارشی کیدیله مه به جکنی ، بر آدام
وجوده کتیرمک بر ما کنه یامق دیمک اولمادیغنی ، بلکه جانلی بر عضویتی انکشاف ایتدیرمک
دیمک اولدیغنی آ کلامتی ایسته یوردی . [۳]

طبیعتی ده کیشدیرمه پره نسیپی

شیمدی به قدر تثبیت ایتدیکمز دورت پره نسیپ روصونک په داغوجیاسنده طبیعتک
تربیه سی دیدیکی تربیه در . روصونک بو تربیه دن بکله دیکی غایه ، انسانده کی فیزیولوژیائی طبیعتک
انکشافی و تکمیلی در . بو تکمیل ضروریدر . چونکه روصویه نظراً انسانک حقیقتی
بو عضوی و فیزیولوژیائی طبیعتندن عبارتدر . کریسی بو طبیعتک دوامندن ، انکشافندن
باشقا برشی دکلدرد . بونکله برابر تربیه نك بوتون غایه سی بو فیزیولوژیائی طبیعتک

[۱] Emile, p. 113.

[۲] Höffding, Jean Jacques et sa Philosophie p. 134.

[۳] G. Lenson, Histoire de la Littérature Francaise.

انكشافندن می عبارتدر ؟ تربیه نك غایه سی لا اجتماعی بر مخلوق می یتیشدیرمکدر ؟ . . .
 خاییر. طبیعی تربیه چوجونك تربیه سنده ساده جه بر مرحله ، داها دوغریسی بر زمیندر.
 تربیه نك اك مهم شرطی بو زمینك ایشله نسی اولقله برابر ، بوتون تربیه بو ایشله نمدن
 عبارت دکدر . چونکه هر پداغوجیاده اولدینی کی ، روصونك پداغوجیاسنده ده
 چوجوق اجتماعی ر محیط ایچریسنده یاشایاجق در . روصو پداغوجیاسنی حیوانلر ایچون
 دکل، انسانلر ایچون یازمشدر . ناصل که اجتماعی مقاوله سی ده انسان جمعیتلری ایچون در.
 چوجونك، اجتماعی بو محیطه انطباق ایتمه سی ده شرطدر . روصو اجتماعی فلسفه سنده طبیعی
 آدام دیرکن طبیعت ایچنده یاشایان طبیعی آدامی آ کلامایور . جمعیت ایچریسنده بومعنا
 ایله طبیعی اولان انسانك طبیعت حالی محافظه ایتمه سنه امکان ده یوقدر . کندیسنی منزوی
 بر موجود فرض ایدن وکندی کمدینه کفایت ایتدیکنی ظن ایدن بر آدام روصونك
 نظرده برسفیلدن باشقا برشی دکدر. بویله بر آدامك جمعیتده یاشاماسنه امکان یوقدر. [۱]
 مدنیت عالنده طبیعت حسلرینه ایلك موقعی ویرن انسان ایسته دیکنی بیلمه ین بر انساندر.
 بویله بر آدام تمایللری ایله وظیفه لری آراسنده بوجالایاجغندن دائماً تضاد ایچنده در. [۲]
 ذاتاً اجتماعی مؤسسهرلك اك ایسی انسانك طبیعتنی اك چوق ده کیشدیرن، انسانك مطلق
 وارلغنی قالدیروب یرینه اضافی بر وارلق قویادر. [۳] نته کیم بر بابا دنیا به چوجوق کتیروب
 بسله مکله وظیفه سندنك اوچده برینی یامش اولیور . بو بابا نوعی ایچون انسانلر ، جمعیتی
 ایچون اجتماعی حیات یاشابیلیر . انسانلر، دولت ایچین وطنداشلی یتیشدیرمه یه بورجلیدر .
 اقتداری اولدینی حالدده بو اوچ بورجی اوده یه مه ین هر انسان مجرمدر . و بو بورجی یاریم
 اوله رق اوده دیکنی تقدیرده داها چوق مجرمدر . [۴] یالکیز تمایللری نظر اعتباره آلمق
 ویوللرینی تعقیب ایتك لازم کلسه یدی بودر حال یاپیلیدی . فقط طبیعتك حقلریله جمعیتمزنك
 قانونلری آراسنده اوقادار تضادلر واردر که بونلری تألیف ایتك ایچون متمادياً انحراف
 ایتك، متمادياً دولاشمق ، اجتماعی آدامك تمامیه منفی اولماماسی ایچون بر چوق مهارت
 صرف ایتك لازمدر . [۵]

[۱] Emile, p 215.

[۲] Emile, p. 6.

[۳] Emile. p. 5.

[۴] Emile, p. 18.

[۵] Emile, p. 379.

او حالده روصویه کوره چوجوغنک طبیعی قوتلریله جمعیت ایچریسنده یاشاماسی ممکن ده دکل ، موضوع بحث ده دکل . چوجوغنک طبیعت تربیه‌سنی آلدقن صوکرادوغریدن دوغری یه اجتماعی مؤسسسه‌لرک تاثیرلرینه ترك ابدله‌سی ده موضوع بحث دکل . او حالده یاپیلاجق شی ندر ؟ بو مسئله‌ی روصونک نقطه نظرینه کوره حل ایتک ایچون تربیه‌نک نوعلرینی نظر اعتباره آلمق لازمدر . تربیه‌مز اوچ شیدن کلیر : طبیعت ، انسانلر ، شیلر . هر بریمز بو اوچ حوجانک تربیه‌سنی آلمسزدر . بو اوچ حوجادن آلدینی مختلف درسار بری برینه ضد اولان برشا کرد فنا یتیشمش برشا کرددر . وکندیسیله آکلاشامایاقددر . بالعکس بو مختلف درسار عینی نقطه‌یه اصابت ایدن وعینی غایه‌یه توجهه ایدن برشا کرد هدفنه یالکز کیدر ومعقول بر صورتده یاشار . بویله بر کیمسه ایی تربیه آلمش دیمکدر . [۱] او حالده بوتون مسئله بو اوچ نوع تربیه آراسنده برلکی و آهنکی وجوده کتیرمکدر . و بو آهنکده انسانلردن کن تربیه‌ده داخلدر . حال بوکه بو تربیه‌لردن طبیعت تربیه‌سی بزم اراده‌مزه تابع دکلدر . شیلرک تربیه‌سی ایسه یالکز بعضی خصوصلرده بزه تابعدر . آمری بولوندیغمز یکانه تربیه انسانلرک تربیه‌سی در . [۲] مادامکه بو اوچ تربیه‌نک ائتلافی تکمللری ایچون الزمدر . او حالده بو اوچ تربیه‌دن اداره‌سی آلمزده اولمایانک اوزرینه دیگر ایکیسنی توجیه ایتک لازمدر . [۳] بو آهنکک نتیجه‌سی انسانک سعادتی در . واصل اولمق ایسته‌دیگمز هدف تک هدفه انقلاب ایده‌بیلسه‌یدی ، انسانک تضادلری بر طرف ایدلمکله سعادتی ایچون بویوک بر انکل بر طرف ایدلمش اولوردی . [۴] شو حالده هر شیتی ایلک تمایلله ارجاع ایتک لازم کله جکدر . بوده ممکندر . اوچ تربیه‌مز ساده‌جه آیری قالمق شرطیله . فقط بو اوچ تربیه بری برندن ساده آیری اولاجق برده ، بری برینه ضد ایسه نه یامالی ؟! . برانسانی کندیسی ایچون فایدالی اولاجق صورتده یتیشدیرمک تشبثی برینه باشقالری حسابنه یتیشدیرمک ایسته‌نیلیرسه بو اوچ تربیه‌نک برله شمه‌سی امکانسزدر . بر یاندن طبیعت بر یاندن اجتماعی مؤسسسه‌لرله چارپیشمق مجبور بیله بر انسان وجوده کتیرمکله بر وطنداش وجوده کتیرمک شقلردن برینی اختیار ایتک ضروریدر . چونکه عینی زمانده ایکی مقصدی بردن تأمین ایتک ممکن دکلدر . [۵] او حالده بوتون مسئله

[۱] Emile, p. 3.

[۲] Emile p. 3.

[۳] Emile, p. 3.

[۴] Emile, p. 7.

[۵] Emile, p. 4.

بو اوج تربيه دن ايکيسنی یعنی شيلر و انسانلر طرفندن و يريلن طبيعت طرفندن و يريلنه بکزه تمکده در . بو صورتله هم بشری بر تربيه ويرمک هم ده طبیعی بر تربيه نك طبيعتنه اويق ممکن اولاجقدر .

بو صورتله روصو قونتراسوسيالده تصور ايتدیکی طبیعی جمعیت کبی برده طبیعی تربيه تصور ایدیور . بو تربيه نك اساسی هم اجتماعی اولق هم ده اجتماعی اولقله برابر طبیعی قالمقدر . ديمک که روصو نه میلده طبیعی بر تربيه ويرمک ایچون طبیعت تربيه سنك پره نسيپلریله قانمايور ، اجتماعی و مثبت بر تربيه قبول ایدیور . بالکیز شو شرط ایله که بو مثبت تربيه نك اساسی ، منطقی ، پره نسيپلری هپ او منفی تربيه در . روصو قونتراسوسيالنده طبیعی جمعیتک پره نسيپلری نی ناصیل طبیعی آدامک محیطله اولان مناسبتندن آلیورسه نه میلده ده طبیعی بر جمعیت تربيه سنك پره نسيپلری نی طبیعی تربيه نك پره نسيپلرندن آلیور . طبیعی بر جمعیت آدامی طبیعی آدام شرطلرینه کوره جمعیت حیاتی یا شایان بر آدام اولدیغی کبی ، طبیعی بر جمعیت تربيه سی ده طبیعی تربيه شرطلرینه کوره و يريلن بر تربيه در . روصوبه کوره طبیعت تربيه سی بوتون حیاتده انسانه و يريله جک اولان مطلق بر مفکوره دکل ، تربيه نك اوزرینه قورولماسی لازم کلن بر تمل ، تربيه نك اوزرینه ییچيلمه سی لازم کلن بر اورنکدر . او حالده روصونك پداغوجیاسنده جمعیت تربيه سی اجتماعی تاثیرلرک ترکیله يرینه طبیعی تاثیرلرک اقامه سی دکل ، بلکه اجتماعی تربيه نك طبیعیله شمه سی در . ایشته روصونك پداغوجیاسنده طبیعت ایله جمعیت شأنتلری آراسنده کی آهنگ بو صورتله تأسس ایدیور . «طبیعتله هم آهنگ اوله رق چالیشیورز . طبیعت فیزیکی آدامی وجوده کتیررکن بز معنوی آدامی وجوده کتیرمه یه چالیشیورز.» [۱]

شو حاله نظراً تربيه نك غایه سی طبیعتدر ، [۲] «طبیعی آدام» ی وجوده کتیرمکدر . دیهن ژان ژاق روصونك فکری نی ایجه آ کلامق ایچون بالذات روصونك بو «طبیعی آدام» مفهومه ویردیکی شمولى کورمک لازمدر . داها دوغریسی طبیعی آدام مفهومک روصونك فلسفه سنده کی ایکی معنا ایله قوللانیشنه دقت ایتک لازمدر . برنجی معنایه کوره طبیعی آدام اجتماعی معنالردن تجریدایدلمش اولان انسانک فیزیولوژیائی طبیعتی در . بو معنایه آشیلانان ایکنجی معنایه کوره طبیعی آدام هم اجتماعی آدامدر هم ده اجتماعی آدام اولقله برابر طبیعی

[۱] Emile, p 375.

[۲] Emile, p. 3.

آدامك يا خود طبيعى انسانك طبيعتنى تشكيل ايدن حریت ، سعادت عنصرلرینی طاشیان بر آدامدر . بوشمولله طبيعى آدام « لاجتماعى آدامك اساسلى سجهلرینی طاشیان اجتماعى آدامدر . « روصو تربيه نك غايه سی طبيعتدر . » دیدیکی زمان بونی علی الاطلاق اجتماعى بر تشکله قارشى سويله مه یور . بو اجتماعى تشکلى ایلك ، حریت و سعادت شرطریله تقیید ایدیور . بناء علیه طبيعى صفتى هم طبيعت حالنه ، هم ده مدنیت حالنه کوره قوللادیغى مضاعف بر فکدر . نته کیم طبيعى حالنده طبيعى اولانى مدنى حالنده طبيعى اولانله قاریشدير ماملیدر ، دیيور [۱] . اولا شونی نظر اعتباره آلیکز که طبيعتك آدامنى وجوده کتیرمه یی ایسته مکله مقصد چو جوغى بروحشى حالنه کتیروب و اور مانلرک ایچریسنه سورمک دکلدرد . بالعکس جمعیتك قاصیر غاسنه طوتولدیغى زمان کنديسى انسانلرک نه احتراسلری نه ده افکارینه سور وکله ندير مه سین . کندى کوزلریله کورسون ، کندى بور کیله دويسون ، کندى عقلندن باشقا هیچ بر قوت طرفندن اداره ایدلمه سین کافیدر . [۲] روصو نه میلک اوچونجی کتابنده بوفکرینی غایت آچیق برلسانله تشهیر ایدیور . طبيعت ایچنده یاشایان طبيعى آدامله جمعیت حالنده یاشایان طبيعى آدام آراسنده اساسلیجه فرق واردر . نه میل چوللرده منزوی حیات کچیره جک چو جوغى بروحشى دکلدرد . بلکه شهرلرده یاشامق اقتدارنده اولان بروحشى در . کنديسنه لازم اولان شیلری بو شهرلرده بولماسی و شهرک ساکنلرندن استفاده ایتمه سی ، اولر کی دکلسه بیله اولرله برلکده یاشاماسی لازمدر . [۳] شو حالده روصویه کوره طبيعتك تربيه سی ملاکه لر مرکز و عضولر مرکز باطنی انکشافی [۴] ایسه ده ینه طبيعى تربيه طبيعته اویغون اولان اعتیادلردر . [۵] شو حالده روصو انسانلر مرکز ایلك نسخه سی اولان اوران غوتان حیاتی احیا ایتمک تکلیفندن اوزا قدر ! ایسته دیکی شی ، فکری موجودک بویوکلکنی و اخلاقی موجودک اصالتنى محافظه ایتمکله برابر ابتدائی آدامك ایلك ، حریت و سعادت دن عبارت اولان طبيعى وصفلرینی بوتکمل ایتش موجوده الحاق ایتمه مزدر . نفسمزده طبيعت آدامنک تکرار وجوده کله سی ایسته بویله اولور . [۶]

[۱] Emile, p. 497.

[۲] Emile, p. 295.

[۳] Emile p. 230.

[۴] Emile, p. 3.

[۵] Emile, p. 4.

[۶] Lanson, Histoire de la Littérature Française, p. 783.

بواجتماعی تربیه نك طبیعی پره نسيپلری نه دن عبارتدر؟ آصیل طبیعی تربیه نك پره نسيپلری حریت ، ضرورت ، تدریج ، آهنگ و منفیك ایدی . اجتماعی تربیه نك پره نسيپلری بو طبیعی پره نسيپلرک متناظرلری در . نه میل طبیعتده اولدیغی کبی جمعیت ایچنده ده حریتله انکشاف ایده جک ، بوتون مکتسبانی کندی فعالیتنک ، کندی تجربهلرینک طبیعی محصولی اولاجقدر . نه میل بر وقت فیزیکی قوتلرک آفاقی ، غیر شخصی تأثیرلرینی حس ایتدیکی کبی ، شیمدی ده اجتماعی قوتلرک عینی طبیعتده کی تأثیرلرینی حس ایده جکدر . نه میلک تکاملی تدریجی ایدی ، نه میلک اجتماعی شخصیتنک تشکلی ده بو تدریج پره نسيپنه رعایت ایده رک وجوده کله جکدر . نه میلک طبیعت حالنده سعادتنی تأمین ایدن شرط آرزولریله ملکه لری آراسنده کی موازنه ایدی . نه میلک اجتماعی حیاتنده مخیله بوموازنه بی تهلکه یه قومایا جقدر . نه میل منفی تربیه دورنده فیزیکی تأثیرلر آلیوردی . مثبت تربیه دورنده بشری تأثیرلر آلا جقدر . خلاصه طبیعتک طبیعی آدمی اولان نه میل بوسفر جمعیتک طبیعی آدمی حالنه کله جکدر . بوسورتله روصونک فلسفه سنه کوره اجتماعی بر پداغوجیا وجوده کله جکدر . نه میلک دوردونجی و بشننجی کتابلری بو پداغوجیانک کنديسندن باشقا بر شی دکدر . روصونک تربیه فلسفه سی بونقطه یه قادار انکشاف ایتدکن صوکرادر که منفی تربیه دورنده پارادوکسال ماهیتده بولدیغمز برطاقم فکرلرینک تمامیله معقول ومعتدل شکلره کیردیکنی کوریورز . از جمله منفی تربیه دورنده جهالتی مدح ایدن روصو مثبت تربیه دورنده انسانی جاهل براقانک امکانشزلغنی ومناسبتمزلکنی سویله یور: کندی همجنسلری آراسنده و جمعیت ایچون انسان یتیشدیررکن اونی یوسلامت ویریجی جهالت ایچنده بویونمک نه ممکن ، نه ده منا-بدر [۱] . ایلك دورده انسان مداخله سنی شدتله نفی ایدن عینی روصو صوکه دورده بومداخله بی ایسته یور: « بوملاحظه یه بناء شیمدی یه قادار تعقیب ایتدی کمز استقامته ضد براستقامت تعقیب ایتمک وکنج آدمی کندی تجربهلرندن زیاده دیکرلرینک تجربهلریله تعلیم ایتمک لازمدر» [۲] .

روصونک پره نسيپلرینک برسیستم تشکیل ایتدیکنی کوردک . سیستمک طبیعتی بدیعی یاخود متافیزیکی نوعدن دائماً انفسی اولان بر فکرک ، بر تلقی نك اطرافنده بوتون فکرلرک ، جانلی عنصرلر کبی تمرکز ایتمه سنی ایجاب ایدر . بواعتبار ایله روصونک هیچ بر پره نسيپی طبیعت

[۱] Emile, p. 491.

[۲] Emile, p. 270.

فكرينك ديشنده دكلدر . بونك كې روصونك هيچ برتربيه قاعده سي ده پره نسيپلرينك
 ودولاييسيله فلسفي گوروشنك ديشده قلامق لازم كلير . اكر روصو حقيقه برتربيه
 فلسفه سي وجوده كتير مشه حریت، ضرورت پره نسيپلری بوفلسفه نك برنتيجه سي اولديغی
 كې، بدن فكر، حس و اخلاق تربيه سي حقنده كې فكرلری ده بو پره نسيپلرينك ضروری
 برنتيجه سي اولمق لازم كلير. اودرجه ده كه روصو يالكز عمومي برحيات وتكامل فلسفه سي
 وجوده كتير مش اولسايدی بو عمومي فلسفه سنه كوره تربيه پره نسيپلری استنتاج ايتديه
 اقتدار من اولماسه بيله بوداوما برامكان اولارق قلاجقدي. بونك كې روصو يالكز تربيه
 پره نسيپلری وجوده كتير سه واونك بدرجه داها تشخيصي ديمك اولان تربيه قاعده لری
 سويله مه سه يدي، بو قاعده لری او پره نسيپلردن استخراج ايتمك ينه برامكان اولارق قلاجقدي.
 ايسته روصو حقيقي برتربيه سيستمه صاحب اولديغندن دولايي دركه تربيه حقنده كې قاعده لری،
 توصيه لری پره نسيپلری واسطه سيله عمومي فلسفه سنه باغلامق ممكن اولاجقدر. روصونك
 بدن، فكر، حس و اخلاق تربيه سنه عائد هيچ برفكري، هيچ بر قاعده سي يوقدر كه
 طبيعت فلسفه سنك زاويه سي ايجريسنده قلاما سين. روصونك تربيه حقنده كې بوتون قاعده لری،
 بوتون دستورلری هپ طبيعي آدام، طبيعته كوره آدام، طبيعته كوره حیات تلقيسنك
 تفصيل وتشهیرندن عبارت در. شيمدی يه قدار روصونك ساده فلسفه سندن وتربيه
 پره نسيپلردن بحث ايتدم. بو پره نسيپلری بدن، فكر، حس و اخلاق تربيه سنه
 نه صورتله تطبيق ايتديكنی كورمك ده ممكندر .

